

VOLÁ INSPEKTOR

YORKSHIRE, ANGLIE, BŘEZEN 2008

Bylo ráno, počátek března roku 2008. Reverend Andrew Arun John se trochu vylekal. Těžko mu něco vyčítat. Právě přežil dlouhou cestu z Dillí v dobytčí třídě a k tomu zbývaly dva týdny do otevření nového Terminálu 5 na londýnském letišti Heathrow - a nejrůznější letiště světa zrovna testovalo nové standardy přímo za provozu. Z Indie John odletěl kolem třetí hodiny ráno a po absolvování pasové kontroly a všech těch peripetií se zavazadly ho ještě čekala čtyřhodinová jízda na sever do Yorkshiru.

Když reverend John zapnul mobil, překvapilo ho, kolik má zmeškaných hovorů. Sháněla ho jeho žena. Chtěl jí zavolat a zeptat se, proč tak blázní. Než to udělal, volala zase. Řekla, že se po něm ptala policie a že s ním nutně potřebuje mluvit.

Zarazil se a ostře ženě odvětil, ať nevykládá nesmysly - svého tónu však záhy litoval.

Jeho žena ten nabručený tón bohudík přešla. Klidným hlasem mu vysvětlovala, že policisté ho chtěli varovat, že se kdosi naboural do jeho bankovního účtu, a shánějí ho právě z tohoto důvodu. A také mu řekla, ať co nejdříve zavolá na telefonní číslo, které jí dal velící důstojník.

Manželčin telefonát reverenda zneklidnil. Jeho unavená mysl se rozběhla na plné obrátky. „Kdo se naboural do mého účtu,“ přemítal. „A jakého vlastně účtu? Banky Barclays?“ spekuloval. „Do mého účtu ve Standard Bank v Jižní Africe? Nebo do účtu ICICI v Indii? Nebo do všech tří? Ale co tím vlastně žena měla na mysli? *Jak* se nabourali do mého účtu?“

Reverend měl za sebou vyčerpávající let a z celé aféry byl nervózní a nesvůj. „Nebudu se tím otravovat. Zjistím víc, až přijedu do Bradfordu a trochu si odpočinu,“ mumlal si pro sebe.

Bradford leží asi tři sta kilometrů severně od letiště Heathrow a sto kilometrů východně od města Scunthorpe, kde malý tým detektiva seržanta Chrise Dawsona netrpělivě čekal, až jim reverend John zavolá. Důstoj-

ník měl pocit, že se propadá v tekutém písku zatraceně velkého případu. Zdálo se mu, že má na stole neřešitelný problém – a vůbec, hlava mu to prostě nebrala. V té době se důkazní dokumentace skládala ze stovek tisíc počítačových souborů, z nichž některé byly dost velké na to, aby pojaly kompletní Shakespearovo díla tak třístapadesátkrát. Uvnitř dokumentů ležely astronomicky rozsáhlé řady čísel a zpráv psaných v jazyce, který na světě umí rozluštit jen úzká elita lidí – ti, kdo mají zkušenosti s tajemnou terminologií kyberzločinu.

O tomto novém a hlavně ještě málo rozšířeném oboru policejního pátrání sice detektiv seržant Dawson nic nevěděl, ale byl to prvotřídní vyšetřovatel z oddělení vražd a měl za sebou spoustu let praxe. V záplavě nekonečných seznamů a číselných řad našel hromadu citlivých dat, která se neměla nikdy dostat do rukou jediného člověka.

Jedna věc je získat truhlu plnou informací, jakou našel on, ale druhá věc je umět ji dát do souvislosti s konkrétním zločinem. O tomto problému se na vlastní kůži přesvědčili i ostatní policejní důstojníci z jiných zemí.

Chtěl-li detektiv seržant Dawson přesvědčit soudce v ospalém městě Scunthorpe při zátoce Humber, aby podezřelého poslal do vazby, musel předložit křišťálově jasné důkazy o spáchání konkrétního trestného činu. Kromě toho zde pořád existovala velká šance, že dotyčné důkazy bude předkládat starému roztřesenému okresnímu soudci, který má problém používat dálkový ovladač od televize, natožpak e-mail. Případ musel být neprůstřelný a dostatečně jednoduchý, aby mu porozuměl i laik.

Čas se krátil. Podezřelý mohl být bez příkazu soudce v cele zadržován jen tři dny a dva z nich již uplynuly. Mezi soubory, čísla, blogovými záznamy, záznamy z chatu a kdoví čím ještě Dawson našel jen střípek čehosi, co by se dalo považovat za použitelný důkaz.

Hleděl na padesát slov na papíře formátu A4. Bylo tam číslo účtu (75377983), datum, kdy byl účet založen (24. 2. 2006), a to společně s výší zůstatku 4 022,81 libry. Bylo tam však i jméno: pan A. A. John, e-mailová adresa: STPAULS@LEGEND.CO.UK; adresa bydliště: 63 St. Paul's Road, Manningham, Bradford; přihlašovací identifikační číslo a přihlašovací heslo: 252931.

Kdyby se mu podařilo ověřit identitu majitele účtu a majitel by dosvědčil, že své heslo vědomě nikomu nepředal, pak by Dawson dost možná mohl soudce přesvědčit, aby podezřelého poslal před soud a zamítl pro-

puštění na kauci. A to by detektivovi poskytlo dostatek času, aby plně porozuměl tomu, s čím má tu čest.

Když se Dawson pokusil kontaktovat pana A. A. Johna, zjistil, že je to anglikánský kněz a že se zrovna vydal se skupinkou chudých dětí na prázdninové cestování po Indii. Bylo mu také řečeno, že k zastížení nebude dříve, než se z Dillí vrátí domů. Reverend měl do Británie přiletět pět hodin před propuštěním podezřelého. Jestliže by nepřišel na policejní stanici včas, ta ohromná halda údajů, které Dawson získal, by se vsákla do tekutých písků celého případu. A společně s daty by se v anonymitě virtuálního alter ega jistě vypařil i podezřelý.

K Dawsonově smůle vyvedl reverenda Johna rozhovor s manželkou z míry natolik, že se celou situací nechtěl zabývat dříve, než dorazí na svou farnost v Manninghamu. A tak vypnul mobilní telefon a plně se soustředil jen na dlouhou cestu z letiště.

Jenže proč byl tak rozčarován?

Reverend John byl od přírody veselý člověk. Narodil se na okraji indické pouště Thár v Radžastánu. Jeho tvář obyčejně zářila pohodou vycházející zpoza profesorsky vypadajících brýlí. Pocházel z indické rodiny minoritních křesťanů, vstoupil do semináře a po patnáct let pak pracoval pro Indickou anglikánskou církev v Dillí.

V roce 1996 jej však oslovila Anglikánská církev Jižní Afriky, která ho požádala, zda by během přechodu od apartheidu k pluralitní vládě nevedl farnost v indické čtvrti Lenasia, vzdálené pět kilometrů od města Soweto.

Nová pozice byla skutečně složitá, Jižní Afrika totiž zrovna procházela těžkými zkouškami. Radost z konce rasistického režimu kalila nezkrotná zlost, která se v obyvatelích hromadila více než dvě stě let. Aby noví obyvatelé, kteří jako reverend John přicházeli zvenčí, pochopili význam tohoto napětí a mohli je pak pomoci zmírnit, museli si osvojit různé sofistikované společenské a politické triky.

Jeho úspěšné mise v Jižní Africe si všimli lidé z vyšších míst hierarchie anglikánské církve. Biskup z Bradfordu, města v hrabství Západní Yorkshire, reverenda Johna po osmi letech požádal, zda by nepřijal neméně náročné místo v Manninghamu, v rezidenční oblasti na okraji centra Bradfordu. Reverend John se zdráhal - Anglie mu vždy připadala jako pochmurné místo vyznačující se mizerným počasím a příliš velkými městy.

Zároveň věděl, že Manningham není zrovna rájem na Zemi. Spousta Britů považovala Bradford a zejména Manningham za symbol selhání státní politiky usilující o integraci mnoha etnických a konfesijních skupin. Zlomyslnější typy spatřovaly v Manninghamu příležitost, jak nedůvěru mezi těmito komunitami ještě zvýšit.

V červnu roku 2001 v této oblasti propukly krátké, ale velmi násilné nepokoje, jež byly odrazem prohlubujícího se rozkolu mezi příslušníky velké asijské komunity a bílým obyvatelstvem. Manningham zažil už dříve jev „bílého odletu“ (kdy z města odešla velká část původního bělošského obyvatelstva) – než přijel do města reverend John, tvořili po třech letech od konfliktu 75 procent tamního obyvatelstva muslimové původně obývající venkovské oblasti v severovýchodním Pákistánu. „Zbylých dvacet pět procent jsou křesťané, byť asi jen pět procent z nich chodí do kostela. Bílá komunita zde vypadá a cítí se jako menšina, kterou také skutečně je,“ řekl reverend John. I když klima, architektura a ani kultura města se nijak nepodobaly čtvrtím Johannesburgu, v ostatních ohledech Manningham připomínal Jižní Afriku až příliš.

Bylo to místo strasti. Když se nebe zatáhlo nebo napadl sníh, na ulicích lemovaných ponurými neogotickými budovami na člověka nic pěkného nečekalo. Přesto před nějakým jedním stoletím býval Manningham tím nejvyhledávanějším místem k životu. Bylo to v době – na což si nikdo z okolního světa už nevzpomíná – kdy se Bradfordu s hrdostí říkalo „světová metropole vlny“ a město bylo výkonným motorem britské průmyslové revoluce.

Manningham se nacházel v dezolátním stavu už dlouho před začátkem 21. století. Vysoká míra zaměstnanosti a prosperita, kterými se město kdysi pyšnilo, zmizely kamsi pryč už před řadou let. Na jejich místo přišly drogy, domácí násilí, majetkové zločiny a prostituce. O nedělích nechodil reverend John ani tak kázat do kostela, jako se spíše staral o lidi v protidrogovém centru, kde se pokoušel vytrhnout je ze spárů chudoby a kriminality.

Ve vzduchu neustále visela hrozba násilí, které mohlo kdykoli propuknout znovu. Reverend John tak vlastně pracoval v první linii britských třídních, kulturních a společenských válek. Jen tak něco ho ale nevyděsilo a za žádných okolností neztrácel dobrou náladu. Vzhledem ke všem těm problémům, které při své práci musel každodenně řešit, nechápal, proč ho tak strašně rozrušily zprávy o kompromitovaném bankovním

účtu. Nejprve si chtěl promluvit se svými syny, kteří věcem kolem počítačů rozumí. Pak ale usoudil, že nejdřív přece jen zkontaktuje policii. Chtěl mít jasno v tom, co se vlastně doopravdy stalo. „Nade všechno na světě mám rád,“ uvědomil si, „když jsou věci vyřízeny co možná nejdříve.“

Reverendova podrážděná reakce není ničím výjimečným. Když se člověk dozví, že se stal obětí kybernetického zločinu, psychologická odezva je stejná jako v případě, když zjistíte, že vám vykradli byt či dům. Ačkoli k činu došlo v kyberprostoru, tedy ve světě nepatrných elektrických impulsů, člověk to stejně vnímá jako fyzické násilí. Pokud se zloději nabourali do vašeho bankovního účtu, co dalšího z vašeho soukromí ještě mohli v počítači najít?

Nemohli třeba zcizit informace z cestovního pasu? Pakliže ano, je možné, že jakýsi zločinec či tajný agent má teď falešné doklady a vydává se za vás? Mohou právě teď, když čtete tuto knížku, číst vaše e-maily, ve kterých máte důvěrné informace týkající se kolegů nebo firmy, v níž jste zaměstnáni? Mohli snad narušitelé narazit na nějaké nebezpečně flirtovné e-maily nebo jiné indiskrétní zprávy, které jste sami napsali nebo obdrželi? Existuje vůbec něco ve vašem životě, co by se nemohli dozvědět jen tím, že mají přístup k vašemu počítači?

Reverend John přijel do svého útulného domku vedle impozantní věže kostela v Manninghamu, a jak se dalo čekat, ihned volal policejnímu důstojníkovi ze sousedního hrabství Lincolnshire.

Že tento případ spadl do klína Chrisi Dawsonovi, scunthorpeskému policistovi ve středních letech, bylo hodně nezvyklé. Případy kyberzločinu zpravidla řeší speciální jednotky přidružené policejním složkám, jako je ve Velké Británii Metropolitní policie, Policie města Londýna a Úřad pro závažný organizovaný zločin (SOCA). Kvůli své těžko srozumitelné povaze by případy tohoto typu snadno unikly většině netrénovaných policistů. Jenomže Dawson nebyl jen tak nějaký policista: byl to vyšetřovatel s vytríbeným čichem a orlím zrakem. Honosil se jemným šarmem a byl čestný v tom typickém severoanglickém stylu, což přispívalo k jeho metodickému a preciznímu přístupu k policejní práci. Jeho smysl pro detail se v nadcházejících měsících vyplatil.

Jestliže Manningham byl spojován s etnickým napětím a strmým ekonomickým poklesem, sousední Scunthorpe s asi 75 tisíci obyvateli, ležící jižně od zátoky Humber, byl vždy považován prostě za zapadákov. Tohle město bývá i terčem vtípů jak kvůli svému jménu (podobně jako český

Pičín), tak i kvůli neustále slabým výkonům tamního fotbalového týmu. Kam až paměť sahá, město rozhodně nehrálo roli v žádném rozsáhlejším organizovaném zločinu.

Teď se vraťme k našemu případu. Do návratu reverenda Johna z charitativní akce v Indii zbývaly čtyři dny. Detektiv seržant Dawson seděl ve své kanceláři na scunthorpeské policejní stanici. Na obrazovce sledoval záznamy z programu pro příkazy a řízení, kde se objevovaly informace a trestné činy, jež veřejnost ohlašovala telefonicky. Běžnými problémy tohoto typu jsou bitky v opilosti, někdy bitky domácí a na stromě uvízlé kotě. Avšak toho středečního odpoledne se o půl druhé objevila na obrazovce zpráva, která v seržantu Dawsonovi vyvolala zvědavost. Dost se totiž vymykala všem běžným hlášením. Otočil se na kolegu a zpěvným lincolnshireským přízvukem zlehka řekl: „Tak si pospěšme. Jdeme se na to podívat. Vypadá to, že v Grimley Smith se děje něco podezřelého.“